

‘સ.મ.’ના સૌ વાચનયાત્રીઓને દીપાવલી અને નુતન વર્ષની અમારી દીલી શુભેચ્છાઓ

◆ સંપાદકો ◆

પ્રતીબીમ્બ

(લઘુકથાઓ)

—તલકશી પરમાર

૧. ભુકંપ

મરણપથારીએ સુતેલાં બાની સેવાચાકરીમાં અમરનાથ અને તેમનાં પત્ની રુપાંબહેન સતત હાજર રહેતાં.

અમરનાથે છાપામાં નજર ફેરવવી શરૂ કરી. કોઈક જ્યોતીષીએ આજની તારીખમાં ભુકંપ થવાની આગાહી કરી હતી.

અમરનાથ આ સમાચાર રુપાંબહેનને વાંચી સંભળાવે તે પહેલાં તો મરણપથારીએ સુતેલાં બાએ પોતાનો દેહ છોડી દીધો. બન્નેએ બાના મોંમાં તુલસીપત્ર અને ગંગાજળ મુક્યાં.

બાના મરણના સમાચાર સગાં-સમ્બન્ધીઓને આપવા માટે રુપાંબહેને ફોનનું રીસીવર ઉપાડ્યું. અમરનાથે રુપાંબહેનને અટકાવ્યાં અને કહ્યું, ‘આજે ભુકંપની આગાહી છે.’

‘તો તો બાની અંતીમક્રીયા બને તેટલી વહેલી પતાવી દઈએ.’

‘તને યાદ નથી ? ગયા ભુકંપ વખતે બાપુજી આઠ વાગ્યે અવસાન પામ્યા હતા. નવ વાગ્યે ભુકંપ આવતાં આપણે લખપતી બની ગયાં હતાં !’

૨. ભાગ

બાપુજીના મરણ બાદ મોટા ભાઈએ પોતાના ત્રણ દીકરા અને નાના ભાઈને મોટા કર્યા. બા-બાપુજીની યાદ ક્યારેય મોટા ભાઈએ નાના ભાઈને આવવા દીધી નહોતી.

નાના ભાઈનાં લગ્ન થઈ જતાં મોટા ભાઈએ ગામના પાંચ આગેવાનોને ભેગા કર્યા અને કહ્યું, ‘અમારી મીલકતના બે સરખા ભાગ કરી આપો.’

આગેવાનોએ બન્ને ભાઈઓને સરખે ભાગે સીમ-જમીન વહેંચી આપી. બે મકાન હતાં. એક મોટું હતું અને બીજું નાનું હતું. આગેવાનોને મુંઝવણ અનુભવતાં જોઈ મોટાએ કહ્યું, ‘મેં આ બે ચીઠ્ઠીઓ બનાવી છે તે નાખો.’

નાનાએ કહ્યું, ‘મેં પણ આ બે ચીઠ્ઠીઓ બનાવી છે તે નાખો.’

આગેવાનો હોશીયાર હતા. તેઓને આ વાત શંકાસ્પદ લાગતાં બન્નેની ચીઠ્ઠીઓ લઈ લીધી.

ખોલી, તો મોટા ભાઈની બન્ને ચીઠ્ઠીઓમાં નાના ભાઈનું નામ લખેલું હતું અને નાના ભાઈની બન્ને ચીઠ્ઠીઓમાં મોટા ભાઈનું નામ લખેલું હતું.

૩. કર્ણ

અમદાવાદથી સુરેન્દ્રનગર જતી બસ આવી ને સ્ટેન્ડ પર ઉભી રહી. પેસેન્જરો દોડ્યા. બસનું બારણું ખુલ્લું. બસમાં ચડનારા પેસેન્જરોના ઘક્કાથી એક માજી પડી ગયાં. એક યુવાને માજીને બેઠાં કર્યાં. તેમનો હાથ પકડીને માંડ માંડ ચડાવ્યાં. એક ભાઈને વીનવતી કરીને માજીને બેસાડ્યાં. માજીએ રાહત અનુભવી. બસ ઉપડી. પેલા ઉભેલા યુવાન તરફ માજી તાકી રહ્યાં.

માજી વીચારે ચડ્યાં- ક્યાં આજકાલના છોકરા ને ક્યાં આ છોકરો ! ધન્ય છે એનાં માબાપને કે જેમને આવા માનવતાના અવતાર સમો દીકરો સાંપડ્યો.

વીચારોની ઘટમાળમાં સુરેન્દ્રનગર આવી ગયું. યુવાને માજીનો હાથ પકડી બસમાંથી ઉતાર્યાં. રીક્ષામાં સાથે બેસાડ્યાં. પણ માજીનું મન તો વીચારમાં જ હતું.

થોડી વારે રીક્ષા અટકતાં પેલો યુવાન ઉતર્યો. માજીને નમન કરી ચાલતો થાય ત્યાં માજીએ પુછ્યું, 'બેટા તારું નામ શું ?'

'કર્ણ.'

૪. કુતરો

જમવાનું પતાવીને મનીષભાઈ, એમનાં પત્ની નયનાબહેન અને બાળકો ટીવી જોવા ગોઠવાયાં.

રોજ બપોરે અને રાત્રે જમ્યા પછીનું વધ્યુંઘટ્યું કુતરાને નાખતાં હોવાથી તે સમય થતાં કુતરો દરવાજે આવી ઉભો રહ્યો. કુતરાને આવેલો જોતાં જ નયનાબહેન રસોડા તરફ ચાલતાં થયાં. એવામાં ફોનની ઘંટડી રણકતાં મનીષભાઈએ ફોન ઉપાડ્યો. રસોડાને દરવાજે થોભી નયનાબહેને પુછ્યું, 'કોનો ફોન હતો ?'

'બાપુજી ઈન્ટરસીટીમાંથી ઉતર્યા છે. મારે તેમને લેવા સ્ટેશને જવાનું છે.'

નયનાબહેનના પગ રસોડાના ઉંબરમાંથી પાછા વળ્યા ને કુતરો પુંછડી પટપટાવતો ઉભો હતો.

૫. વળતર

સવારે મેલોઘેલો એક છોકરો ચાની કેબીને આવ્યો. પાણી પીવા કોઠીમાંથી પાણીનો લોટો ભરતાં બે-ત્રણ કપરકાબી તુટી ગયાં. શેઠ ગુસ્સે થઈને છોકરાને જેમતેમ બોલવા લાગ્યા. આથી છોકરાએ કહ્યું, ‘શેઠજી, તમારે ત્યાં સાંજ સુધી કપરકાબી ધોઈને, મારાથી કુટેલાં કપરકાબીનું વળતર વાળી દઈશ.’

છોકરો કપરકાબી સાફ કરવા બેસી ગયો. બપોર ચડ્યા પણ છોકરો થાક્યો નહોતો.

લોજમાંથી ટીફીન મંગાવીને શેઠ જમવા બેઠા. તેમની નજર કેબીનમાં, પોતાના પુત્ર રહીમના લટકાવેલા ફોટા પર પડી. ઘડીભર જોતા જ રહ્યા.

શેઠે પહેલો કોળીયો લીધો. અચાનક જ તેમનું ધ્યાન તાપમાં કપરકાબી સાફ કરતા છોકરા તરફ ગયું. તેઓ ઉઠ્યા. છોકરાની નજીક ગયા. હાથમાંનો કોળીયો છોકરાના મોંમાં મુકતાં પુછ્યું, ‘બેટા, તારું નામ શું ?’

‘રહીમ.’

પોતાનું નામ બોલતાં છોકરાનો ચહેરો જરા મલક્યો. તે મલકતા ચહેરામાં શેઠને પોતાના મૃત પુત્ર રહીમનો ચહેરો દેખાયો.

૬. ભીની આંખ

સૌરભભાઈએ દુકાનની સંભાળ પોતાના પુત્ર અજયને સોંપી અને પોતે નીવૃત્ત જીવન ગાળવા લાગ્યા. ક્યારેક ક્યારેક વૃદ્ધાશ્રમમાં જઈને વૃદ્ધોને મળતા. વૃદ્ધોની આપવીતી સાંભળીને તેમની આંખો ભીની થઈ જતી. છતાંયે તેઓ વૃદ્ધાશ્રમમાં જતા જ અને વૃદ્ધોને મળતા જ.

બાપુજીની માગણી મુજબ અજય તેમને રૂપીયા આપ્યા કરતો. ધંધો સારો ચાલતો હોવાથી એવડી રકમની વધઘટ કોઈ ગણતરીમાં લેવાતી નહીં. છતાં એક દીવસ અજયને મનમાં વીચાર આવ્યો: બાપુજી અવારનવાર નાનીમોટી રકમ લઈ જાય છે. તેઓ તે રૂપીયાની બચત કરતા હશે કે પછી...?

એક દીવસે બાપુજીએ કંઈક વધારે રૂપીયાની માગણી કરી. અજયે કહ્યું, ‘બાપુજી, રૂપીયા તમારા જ છે. તમે જાતે જ લઈ લો ને !’

બાપુજી જરૂરીયાત જેટલા રૂપીયા લઈને વૃદ્ધાશ્રમમાં ગયા. પહોંચ આપતાં સંચાલકથી કહેવાઈ ગયું, ‘તમારી મદદથી જ આ વૃદ્ધાશ્રમ ઉભો છે.’

પીતાની પાછળ આવેલા અજયની આંખ ભીની હતી.

-તલકશી પરમાર

લેખકના ત્રીજા લઘુકથા-સંગ્રહ ‘પ્રતીબીમ્બ’ (પ્રથમ આવૃત્તી - 2007, પૃષ્ઠ સંખ્યા - 64, કીંમત - રૂપીયા 30, પ્રકાશક - તલકશી પરમાર, માધવનગર, જંકશન રોડ, સુરેન્દ્રનગર- 363 001 મોબાઈલ- 987 948 3552)માંથી સાભાર...

સંપર્ક - તલકશી પરમાર, માધવનગર, જંકશન રોડ, સુરેન્દ્રનગર- 363 001 મોબાઈલ- 987 948 3552

‘સન્ડે ઈ-મહેફીલ’ - વર્ષ: પાંચમું - અંક: 176 - October 11, 2009

‘ઉંઝાજોડણી’માં અને ‘શ્રુતી’ ફોન્ટમાં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજજર - uttamgajjar@gmail.com

સામ્પ્રત સમાજનું લઘુકથાઓમાં પ્રતીબીમ્બ

છેલ્લા પાંચેક દાયકાથી ગુજરાતી સાહિત્યમાં વીકસેલું નમણું-નાજુક કલાસ્વરૂપ એટલે લઘુકથા. વર્તમાનની ક્ષણે લઘુ કથાના આ સ્વરૂપે પોતાની આગવી - નોખી ઓળખ ઉભી કરી લીધી છે. લઘુકથાને યોગ્ય અપેક્ષીત વીશીષ્ટ ભાવપરીસ્થિતી, શબ્દને કરકસરથી પ્રયોજી તેની વ્યંજનાશક્તિનો ક્યાસ કાઢીને થયેલું ભાષાકર્મ, લઘુકથાના પ્રારૂપ ‘લાઘવ’ની કલાત્મક અને માર્મીક જાળવણી - તેના સર્જક પાસે વધુ પ્રતીભાસભર સર્જકતા માગી લે છે. આમાંની એકાદ બાબતમાં પણ જો સર્જક ગોથું ખાઈ જાય તો લઘુકથા કથળી જાય એવું બને. આ દૃષ્ટીએ લઘુકથા અત્યંત સુક્ષ્મ. લપસણું અને પડકારરૂપ સાહિત્યસ્વરૂપ છે.

પ્રા. ગણપત સોઢા

સંપર્ક - 19/B - સોમેશ્વરતીર્થ સોસાયટી, કરણનગર રોડ, કડી - 382 715 જી. મહેસાણા ફોન - 94285 52339

(ગુજરાતી સાહિત્ય પરીષદ, અમદાવાદના મુખપત્ર ‘પરબ’ના ઓગસ્ટ, 2009ના અંકમાં, ‘પ્રતીબીમ્બ’ લઘુકથા સંગ્રહના પ્રા. ગણપત સોઢાના પ્રકાશીત વીસ્તૃત સમીક્ષાલેખમાંથી સાભાર.. પાન ક્રમાંક 80થી 83)

@

Coming Soon...!!!

"Lok Kosh - Bhasha ni Aasha"

Welcome to the resource of the people, by the people and for the people

Gujaratilexicon's Lok Kosh is an attempt to capture the exceptional words which are not in Gujarati dictionaries though the most popular in contemporary language of the enterprising Gujaratis. Lok Kosh allows users to exchange, contribute and share their Gujarati Language knowledge. Primer of Lok Kosh comprises all the words collected from various sources.

Lok Kosh may also include the words of other languages which are not the part of the Gujarati language but widely used by Gujaratis and become the part of their routine communication.

Language is a flowing river. Gujaratilexicon Team receives lots of feedback and suggestions for new words. However, we do not add these words to Gujaratilexicon as Gujaratilexicon represents a standard dictionary approved by experts like Gujarat Vidyapith. At the same time, existing dictionaries like Sarth were updated till 1967 and few additions were made in 2005. However, majority of new words of Gujarati language were not represented. Hence, Gujaratilexicon devised the Lok Kosh initiative.

Let's join our crusade and share your experience with us.

@ @ @

All Articles of all SUNDAY eMAHEFILs can easily be downloaded from our website:

<http://www.gujaratilexicon.com/index.php?action=downloadSeM>

Happy Announcement:

We are overwhelmed by the continued accolade and enthusiastic interest of our readers to Digital Bhagwadgomandal. Digital Bhagwadgomandal is now archived by none other than US Federal Congress Library. Digital Bhagwadgomandal is now available with full features on www.digitalbhagwadgomandal.com
Happy Browsing!

Articles of 'OPINION' published from London by Vipool Kalyani, and 'MATRUBHASA' published from Melbourne - Australia by Pravin Vaghani can also be downloaded from our website.

Kindly send your suggestions to:

Ratilal Chandaria, e-mail: rpchandaria@comcraft.com

‘સન્ઢે ઈ-મહેફીલ’ – વર્ષ: પાંચમું – અંક: 176 – October 11, 2009

‘ઉંઝાજોડણી’માં અને ‘શ્રુતી’ ફોન્ટમાં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજજર - uttamgajjar@gmail.com

@ @ @ @ @